

HANDLINGSPLAN INTERN KONTROLL 2023

Servicenämnden

Innehållsförteckning

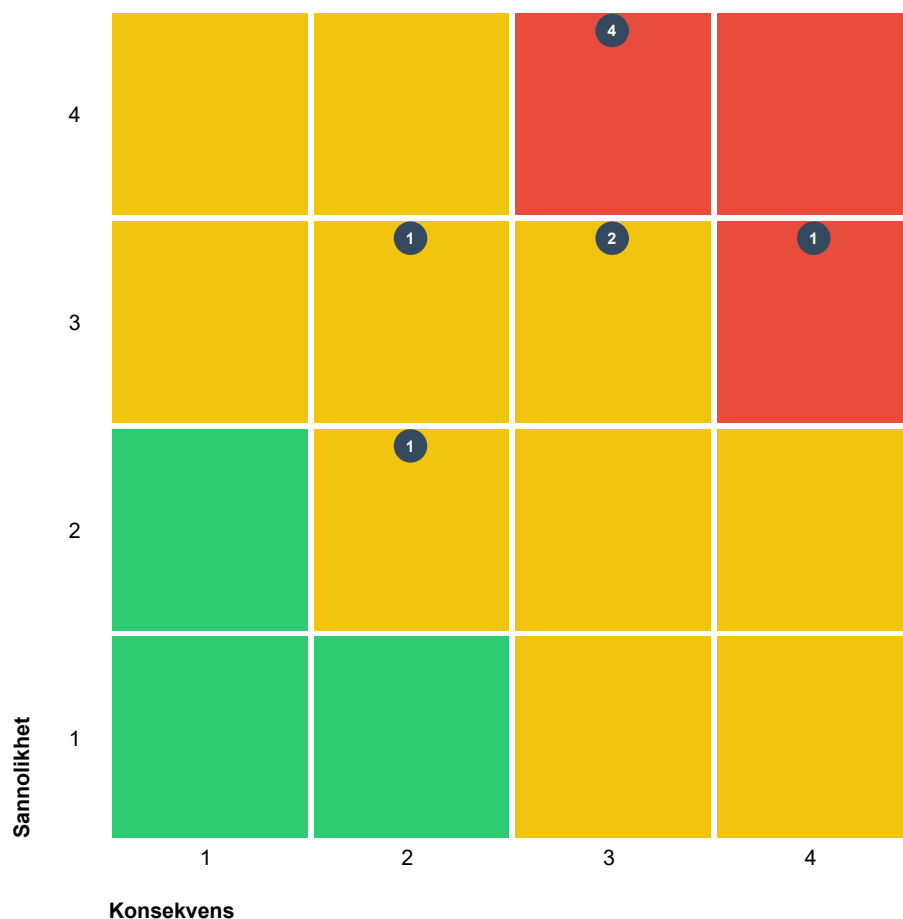
Förvaltningens riskarbete	3
Risker	4
Kommungemensamma kontrollaktiviteter	6
Kontrollaktivitet: Hantering av externa intäkter.....	6
Kontrollaktivitet: Avtalshantering	6
Kontrollaktivitet: Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem	7
Nämndens/Styrelsens kontrollaktiviteter	9
Kontrollaktivitet: Ineffektiva arbetsätt avseende servicetjänster.....	9
Risker - direktåtgärd.....	9
Löpande kontrollaktiviteter	9
Interna och externa revisioner samt egenkontroll	10
Framtid och utveckling	11

Förvaltningens riskarbete

Enligt kommunallagen har nämnden ansvar för den interna kontrollen. Alla nämnder och styrelser ska därför besluta om en handlingsplan för året. Förvaltningen har i riskarbetet utgått ifrån tidigare års framtagna risker lyft blicken för att se vad som saknas eller förändrats. Förvaltningen har även beaktat nämndens riskanalys från september månad. Förvaltningens ledningsgrupp har utifrån sammanställningen över nämndens totala risker, gjort en bedömning samt prioriterat kontrollaktiviteterna.

Risker

I riskmatrisen nedan presenteras nämndens/styrelsens risker avseende 2023, som identifierats vid riskanalys under våren 2022. Matrisen omfattar både kommungemensamma risker och sådana som identifierats av nämnden/styrelsen. Kommungemensamma risker hanteras av samtliga nämnder och styrelser och är märkta med "KF" i tabellen under matrisen.

5 Hög 4 Medel | Totalt: 9

Hög
Medel
Låg

	Sannolikhet	Konsekvens
4	Sannolik(Den oönskade händelsen kommer sannolikt att inträffa och kan inträffa ofta)	Allvarlig (Felet får i princip inte inträffa eftersom konsekvensen för verksamheten kan vara stor)
3	Möjlig(Den oönskade händelsen kan sannolikt inträffa men bara ibland)	Kännbar (Uppfattas som besvärande för intressenter och verksamheten / del av verksamheten)
2	Mindre sannolik(Den oönskade händelsen skulle kunna inträffa vid något tillfälle)	Lindrig (uppfattas som liten av såväl intressenter som verksamheten/ del av verksamheten)
1	Osannolik(Den oönskade händelsen skulle endast kunna inträffa vid exceptionella förhållanden)	Försumbar (Obetydlig för de olika intressenterna och verksamheten / del av verksamheten)

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Kontrollaktivitet/direktåtgärd
Att brister finns i leverantörstroheten och att de inköp som görs inom organisationen inte sker hos leverantörer med vilka organisationen har ingått avtal (Specifik kontroll) KF	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Leverantörstrohet
Att kommunens flöden för att hantera och redovisa externa intäkter inte hanteras och kontrolleras systematiskt, vilket kan leda till ineffektiv och felaktig redovisning, förlorade intäkter och förtroendeskada. (Specifik kontroll) KF	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Hantering av externa intäkter
Risk att kommunen saknar samlad översikt över gällande avtal och dess innehåll vilket kan leda till stora kostnader, skadestånd och skada på Lunds kommuns varumärke. (Specifik kontroll) KF	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Avtalshantering
Risk att kommunen saknar ändamålsenliga kontinuitetsplaner för kritiska verksamheter och verksamhetssystem, vilket kan leda till stor negativ påverkan på kommunens leverans av insatser, kritiska funktioner och informationssäkerhet i händelse av att kommunens verksamhet drabbas av en allvarlig störning. (Specifik kontroll) KF	3. Möjlig	4.Allvarlig	 12	Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem
Att beredskap för att snabbt ställa om till minskad energiförbrukning och säkra energiförsörjning till samhällsviktiga verksamheter saknas (Direktåtgärd) N	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Ta fram energistrategi och genomför i strategin identifierade åtgärder
Att brister i personuppgiftshanteringen gör att lagkrav inte följs (Löpande kontroll) N	3. Möjlig	2.Lindrig	 6	Kontrollera att personuppgifter hanteras på ett säkert sätt
Att det saknas ändamålsenliga rutiner för uppföljning och återkoppling av genomförda beslut vilket riskerar påverka nämndens möjlighet att följa upp förvaltningens arbete. (Direktåtgärd) N	2. Mindre sannolik	2.Lindrig	 4	Ta fram rutin för återrapportering av nämndens beslut.
Att direktupphandlingar inte dokumenteras och följs upp på ett korrekt sätt (Löpande kontroll) N	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Uppföljning av direktupphandlingar
Att ineffektiva arbetssätt gällande servicetjänster uppstår på grund av avsaknad av tydligt mandat genom reglemente och samordning mellan förvaltningar. Risk för konkurrens mellan kommunala förvaltningar när parallella serviceorganisationer byggs upp. (Specifik kontroll) N	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Ineffektiva arbetssätt avseende servicetjänster

Kommungemensamma kontrollaktiviteter

I detta avsnitt presenteras de tre beslutade kommungemensamma kontrollaktiviteterna för 2023.

Kontrollaktivitet: Hantering av externa intäkter

Beskrivning av kontrollaktivitet

Lunds kommuns intäkter uppgår årligen till väsentliga belopp. En god intern kontroll i intäktsprocessen är viktig både för att säkra kommunens intäkter och säkerställa att debiterat pris är korrekt i förhållande till gällande riktlinjer.

En effektiv och kvalitetssäkrad hantering av intäktsflödet är beroende av såväl ett anpassat systemstöd som effektiva och väl utvalda kontrollpunkter genom hela hanteringen. Dessutom måste rutiner och arbetsprocesser vara väl kända och förankrade i organisationen.

Syftet med granskningen är att kartlägga hur kommunens flöden för externa intäkter, exempelvis att säkra intäkter via de stadsbidrag och bidrag kommunen har rätt till, ser ut och fungerar i respektive förvaltning/styrelse samt att säkra att det finns tillräcklig kontroll och uppföljning på området.

Frågeställningar

- Hur ser kommunens intäktsflöden för externa intäkter ut?
- Hur är väsentliga intäktsflöden för externa intäkter dokumenterade?
- Är redovisning av de externa intäkterna ändamålsenlig (kontering, periodisering)?
- Vilka manuella och automatiska kontroller och uppföljningar utförs i flödet för att säkra fullständighet och riktighet – finns en ändamålsenlig intern kontroll på plats?

Metod

Kartläggning

Kontrollaktivitet: Avtalshantering

Beskrivning av kontrollaktivitet

Lunds kommun ingår årligen en mängd avtal. Bristande kunskaper och kompetens rörande avtalshantering och redan ingångna avtal riskerar att medföra stora kostnader för en kommun. Andra konsekvenser kan också vara att kommunens förtroendekapital rubbas om kommunens intressen i avtalen inte efterlevs.

I syfte att säkra att avtal hanteras ändamålsenligt och enligt samma principer har Lunds kommun genomfört flera åtgärder de senaste åren. Området inköp och upphandling av varor och tjänster har centraliserats till upphandlingsenheten sedan april 2021 och har inneburit ett professionaliserande av kommunens inköpsarbete, med målet att sänka kostnaderna för inköp. Flera nya stödinsatser till förvaltningar och styrelser har införts, i syfte att öka hela organisationens kompetens på området.

I kommunens inköps- och upphandlingspolicy framgår att inköpsverksamheten ska organiseras på ett effektivt sätt så att inköpsarbetet kan utföras rationellt. I Lunds kommuns gemensamma avtalskatalog samlas kommunens övergripande ramavtal samt förvaltningsspecifika avtal. Alla genomförda upphandlingar i kommunen ska rapporteras in i kommunens avtalskatalog (varor och tjänster, entreprenader och direktupphandlingar).

Syftet med granskningen är att granska förvaltningarnas processer och arbetssätt för att hantera avtal. En granskning av hantering av befintliga avtal ingår också i kontrollaktiviteten, i syfte att säkra att dessa är rapporterade på korrekt vis till kommunens centrala avtalskatalog. Vidare syftar granskningen till att kontrollera att kunskaper och stöd för denna hantering är tillräcklig.

Frågeställningar

- Hur hanteras gällande avtal i respektive förvaltning/styrelse?
- Är gällande avtal korrekt rapporterade i förhållande till kommunens avtalskatalog?
- Hur ser kunskaper/kompetens rörande avtalshantering i organisationen?
- Hur ser förutsättningarna i form av exempelvis systemstöd, anvisningar, säkrande av kompetens gällande avtalshantering ut?

Metod

Kartläggning
Inventering

Kontrollaktivitet: Kontinuitetsplanering för kritiska verksamheter och verksamhetssystem

Beskrivning av kontrollaktivitet

Oavsett vilken större kris som inträffar ska kommunen ha en grundläggande krisberedskap för att kunna hantera händelsen. Kravet på beredskap finns reglerat i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och vid höjd beredskap (LEH).

Lunds kommuns krisberedskapsarbete utgår från en så kallad risk- och sårbarhetsanalys (RSA), vilken ska tas fram det första året i ny mandatperiod. RSA:n utgör grunden i allt beredskapsarbete – här identifieras vad kommunen gör, vilka kritiska beroenden som finns, vilka risker vi kan utsättas för och vilka sårbarheter som finns i vårt arbete. Ett led i arbetet med RSA:n är att ta fram kontinuitetsplaner för identifierade kritiska beroenden. Ett viktigt kritiskt beroende som är identifierat är de digitala verksamhetssystemen, som är en del av kommunens IT-basinfrastruktur.

Kommunens IT-basinfrastruktur hanterar stora mängder data, som inte sällan är av känslig och sekretessklassad karaktär. Stora delar av den kommunala servicen är beroende av dess funktionalitet, både internt via exempelvis e-posthantering, verksamhetsstöd för dokumentation och journalföring liksom program för ekonomiska transaktioner och ärendehantering. Men även externt i servicen gentemot medborgare i form av exempelvis informationskanaler via hemsidan liksom olika sorters e-tjänster för

ansökningar och anmälningar till kommunen.

Syftet med granskningen är att kontrollera att kritiska verksamheter är identifierade samt att det finns upprättade kontinuitetsplaner för kritiska verksamhetssystem utifrån förvaltningarnas IT-kontinuitetsarbete. Planerna ska vara aktuella, ändamålsenliga och kända inom förvaltningen/styrelsen.

Frågeställningar

- Är kritiska verksamheter identifierade?
- Finns upprättade kontinuitetsplaner för kritiska verksamhetssystem?

Metod

Kartläggning

Nämndens/Styrelsens kontrollaktiviteter

Kontrollaktivitet: Ineffektiva arbetsätt avseende servicetjänster

Beskrivning av kontrollaktivitet

Att ineffektiva arbetsätt gällande servicetjänster uppstår på grund av avsaknad av tydligt mandat genom reglemente och samordning mellan förvaltningar. Risk för konkurrens mellan kommunala förvaltningar när parallella serviceorganisationer byggs upp.

Frågeställningar

- Vilka relevanta effektivitets- och kvalitetsmått för servicetjänster är lämpliga och jämförbara med andra kommuner och privata aktörer?
- Hur säkerställs en systematisk uppföljning av kvalitet och effektivitet av utförda servicetjänster oavsett utförare?

Metod

Kartläggning

Risker - direktåtgärd

I tabellen nedan visas risker som ska hanteras genom *direktåtgärd*, och vilka åtgärder som ska vidtas.

Risk	Direktåtgärd	Slutdatum
Att beredskap för att snabbt ställa om till minskad energiförbrukning och säkra energiförsörjning till samhällsviktiga verksamheter saknas N	Ta fram energistrategi och genomför i strategin identifierade åtgärder	2023-12-31
	För att minska sårbarheten, kostnader och miljöpåverkan kopplat till energi på lite längre sikt har Lundafastigheter för avsikt att ta fram en energistrategi. Strategin ska bryta ner kommunövergripande mål gällande energieffektivisering och produktion av förnybar energi, samt specificera hur Lundafastigheter ska arbeta långsiktigt med dessa frågor. I det korta perspektivet pågår nu en rad aktiviteter för att minska energianvändningen och jämna ut effektopparna inför vintern. Mycket av arbetet utgår från en kommunövergripande arbetsgrupp som tillsatts under ISF-gruppen. Åtgärder som kommer att göras på kort sikt kommer till stor del att fokusera på de objekt som har högst elförbrukning, men åtgärder görs också på bredden. Exempel på åtgärder som görs eller är under utredning är: driftoptimering, översyn av ventilationstider, belysningsbyte i idrottshallar, styrning av elbilsladdning, automatisk nedsläckning nattetid mm. En insats kommer också göras för att få med hyresgästerna och deras beteende, där hyresgästerna får ta del av verktyg för att kunna göra egna energironder.	
Att det saknas ändamålsenliga rutiner för uppföljning och återkoppling av genomförda beslut vilket riskerar påverka nämndens möjlighet att följa upp förvaltningens arbete. N	Ta fram rutin för återrapportering av nämndens beslut	2023-04-01
	Ta fram en rutin för återrapportering av nämndens beslut och implementera denna. Syftar till att säkerställa uppföljning av nämndsbeslut och att nämnden får en tydlig överblick över vilka beslut som är genomförda, pågående eller som av olika anledningar fördröjts.	

Löpande kontrollaktiviteter

Risk	Riskvärde	Kontrollaktivitet	Metod
Att brister i personuppgiftshanteringen gör att lagkrav inte följs	6	Kontrollera att personuppgifter hanteras på ett säkert sätt	Stickprov

Risk	Riskvärde	Kontrollaktivitet	Metod
Att direktupphandlingar inte dokumenteras och följs upp på ett korrekt sätt	12	Uppföljning av direktupphandlingar	Stickprov

Interna och externa revisioner samt egenkontroll

Det ställs krav i miljö- och kvalitetsledningssystemen att genomföra interna och externa revisioner för att få information om att ledningssystemen överensstämmer med egna och andras krav.

Miljöledningssystemet enligt "Lunds kommuns krav på miljöledningssystem" ställer krav på att förvaltningen ska ha årliga interna revisioner och extern revision vart tredje år. Under 2022 har det genomförts en extern miljörevision och en internrevision som främst fokuserar på samarbetet med andra förvaltningar kring LundaEko-målen. Det utförs löpande intern kontroll att nybyggnadsprojekt följer kraven på miljöbyggnad.

För att Markentreprenad ska uppfylla kvalitetskraven enligt ISO 9001:2015 så kommer extern revision att genomföras. Lundafastigheters nybyggnadsprojekt kommer att kontrolleras om miljökraven som ställts i upphandlingen uppfylls och att förvaltningens interna krav på miljöbyggnad efterlevs.

Enligt lagkrav så genomförs planerade egenkontrollåtgärder avseende livsmedelsäkerhet, brand- och elsäkerhet och andra fastighetsägarkontroller och digitalt stöd för detta håller på att implementeras.

Utöver ovanstående kontroller kommer de avvikelser som framkom i granskningsrapport intern kontroll 2022 ska hanteras enligt plan:

- Utveckla arbetsformerna för implementering och uppföljning av kommun-gemensamma styrdokument.
- Utrensning av kemikalier som har för gamla farosymboler samt komplettering av rubriken lagefterlevnadskontroll i protokollet för intern revision.
- Implementering av den kommungemensamma direktupphandlingsmodulen samt fokus på utbildning avseende dokumentation vid inköp och upphandling.

Framtid och utveckling

Förvaltningen kommer fortsätta att integrera intern kontroll med andra ledningssystem, så att det är en naturlig del i förvaltningens styr- och planeringsprocesser och en tydligare koppling till omvärlds- och intressenternas krav.

Efter hand som förvaltningens processer kartläggs kan även riskerna tydligare kopplas till specifika processer eller aktiviteter.